

Korkeakoulu- ja tiedepolitiikan osaston lausunto luonnoksesta perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta annetun asetuksen sekä perusopetusasetuksen muuttamisesta

Lausunnossa puolletaan luonnoksen ehdotuksia ja esitetään muutamia asioita, joiden huomioonottaminen on KTPO:n arvion mukaan tarpeen kielenopetuksen varhentamisen jatkotoimissa.

Kommentteja luonnoksesta

Kaikkia oppilaita koskeva kielenopetuksen varhentaminen on myönteistä kielen opetuksen alueellisen ja oppilaiden koulutuksellisen tasa-arvon kannalta. Varhentamisella tuetaan sekä kohdekielen oppimista että myönteisten asenteiden kehittymistä kielen opiskelua kohtaan. Varhentamisen on toivottu myös laajentavan maamme kielivarantoa. On kuitenkin muistettava, että A1-kielen varhentaminen ei yksistään riitä monipuolistamaan Suomen kielivarantoa. KTPO pitää tärkeänä, että kunnille ja muille opetuksen järjestäjille on tarjolla ohjausta ja taloudellisia resursseja siihen, että ne tarjoavat A1-kielenä muitakin vaihtoehtoja kuin englantia. Samalla tarvitaan myös ohjausta ja voimavaroja siihen, että oppilaiden kielenoppimisen polkuja kehitetään selkeiksi jatkumoiksi varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen asti.

KTPO kiinnittää huomiota siihen, että varhentamisen taloudellisia vaikutuksia opettajien perus- ja täydennyskoulutukseen ei ole käsitelty luonnoksessa. Varhentaminen vaikuttaa sekä luokan- että aineenopettajien peruskoulutukseen että täydennyskoulutukseen. Esimerkiksi varhaisen kielenoppimisen pedagogiikka, toiminnallinen kielenopetus, kaksikielisyyspedagogiikka ja kielikylypyopetuksesta saadut kokemukset ovat tarpeellisia sisältöjä opettajien perus- ja täydennyskoulutukseen. Opetus- ja kulttuuriministeriö on osana Opettajankoulutusfoorumiin liittyviä opettajankoulutuksen kehittämishankkeita resursoinut kielenopetuksen varhentamisen koulutushankkeen, jota koordinoi Helsingin yliopisto. Voimavaroja vastaaviin hankkeisiin tarvitaan edelleenkin opettajien peruskoulutuksessa.

KTPO katsoo, että Opetushallituksen tulisi mahdollisimman pian käynnistää laaja kielenopetuksen varhentamista tukeva valtakunnallinen täydennyskoulutus luokan- ja aineenopettajille. Tämä tulisi ottaa huomioon Opetushallituksen ohjauksessa. Täydennyskoulutuksen tulisi tukea sekä opettajien oman kielitaidon että varhaisen kielenoppimisen pedagogisen osaamisen kehittymistä ja ottaa huomioon se, että perusopetuksen alaluokkien opetus on paljolti suulliseen kielitaitoon liittyvää, koska oppilaat ovat samaan aikaan oppimassa luku- ja kirjoitustaitoa koulun opetuskielillä. Tällöin opettajan omalla suullisella kielitaidolla (mm. ääntämys) on suuri merkitys.

KTPO näkee, että luokan- ja aineenopettajien samanaikais- ja yhteisopettajuus on onnistunein ratkaisu kielenopetuksen varhentamisessa. Samanaikais- ja yhteisopettajuuden tarjoamia etuja tulee korostaa tarjottavassa täydennyskoulutuksessa ja kuntien ja muiden opetuksen järjestäjien ohjauksessa. On tärkeätä, että täydennyskoulutustarjonnassa otetaan huomioon myös erityisopetus. KTPO toteaa, että

aineenopettajien kelpoisuustilanne on erittäin hyvä. Tämä edistää eri kielten aineenopettajien saatavuutta samanaikais- ja yhteisopettajuuteen.

Kieltenopetuksen varhentaminen on merkittävä uudistus opetuksen kehittämisessä. KTPO pitää tärkeänä, että varhentamista seurataan tutkimuksellisesti, jotta saatuja kokemuksia voidaan koota, analysoida ja hyödyntää opetuksen ja opettajien perus- ja täydennyskoulutuksen kehittämisessä.

Ylijohtaja

Tapio Kosunen

Opetusneuvos

Armi Mikkola